

یاسای وهزارهتی کشتوکال و ئاودیری

بهناوی خوای بهخشندهو میهره بان

بهناوی گه له وه

ئهنجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق

ژماره بریار: ۳۴

میژوی بریار: ۱۹۹۲/۱۱/۱۴

۲۳/گه لاریزان/۲۶۹۲کی

«بریار»

به پی ی حوکه کانی برگه ی (۱) له ماده ی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ و له سه پیتشینبازی وهزیری کشت وکال وئاودیری، بریار له سهردانی ئهنجومه نی وهزیرانی هه ریمی کوردستانی عیراق، ئهنجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق له دانیشتنی رۆژی ۱۲/۱۱/۱۹۹۲ بریاری دهرکردنی ئه یاسایه ی دا:

یاسای ژماره (۱۰) سالی ۱۹۹۲ یاسای وهزارهتی کشت وکال و ئاودیری

ماده ی یه که م:

مه به ست له م ووشانه ی خواره وه ماناکانی ته نیشتیانه:

- ۱- هه ریم: هه ریمی کوردستانی عیراق.
- ۲- وهزارهت: وهزارهتی کشت وکال وئاودیری.
- ۳- وهزیر: وهزیری کشت وکال وئاودیری.
- ۴- بریکاری وهزارهت: بریکاری وهزارهتی کشت وکال وئاودیری.

ماده ی دووه م:

وهزارهت ئه م ئه رکانه به جی دینی:

- ۱- دانانی نه خشه ی کشت وکالی ی ئه وتۆ که گه شه پیدانی به ره می کشت وکال وله بواره کانی رووهک وئاژده ل وپاوانه سروشتیه کاندایه دی بیتی.
- ۲- پیتشکه شکردنی خزمه تگوزاری له بواری ری نیشانداندا و مسۆگه رکردنی پیوستی یه کانی به ره مه پینانی کشت وکال و سازدانی لیکۆلینه وه ی کشت وکالی ی پراکتیکی و به شدار بوون له چه سپاندنی هاریکاری کشت وکالی و سه ره رشتی کردنی به جیه پینانی یاساکانی زهوی سازی (الاصلاح الزراعی) و به دوا داچوونی جی به جی کسردنی ئه و چالاکی یانه ی په یوهندی یان

به‌خستنه‌کاری زهوی یه کشت وکالی یه‌کانه‌وه هه‌یه به نامانجی پیش‌خستی به‌ره‌می کشت وکال له‌هر‌تیمدا.

۳- نه‌خشه‌دانان بۆ سه‌رچاوده‌کانی ئاو له‌هر‌تیمدا ودروستکردنی به‌ریه‌ست وپروژه‌ی ئاودیری و سازدانی زهوی وزار وپاراستنی و سوودبیین له‌ئاوی نزیک و قوولی ژیر زهوی (سطحی و جوفی) و به‌گه‌رخستنی و پاراستنی پروژه‌ه‌کانی ئاودیری و به‌رگرتن له‌مه‌ترسی ی لافاوو ژیر رکیف خستی سیلاوو حه‌وزه‌ه‌کانی رووباره‌کان.

۴- ئاماده‌کردنی لیکۆلینه‌وی تایه‌تی و سکیچ و پروگرام بۆ پروژه‌ه‌کان و کارکردن بۆ جی به‌جی کردنیان و جی به‌جی کردنی ئه‌و پروژه‌ه‌ی راسته‌وخۆ له‌لایه‌نانی تره‌وه له‌ئاوه‌وه و ده‌ره‌وه‌ی هه‌رتیمدا پێ یانی ده‌سپێردرین به‌ سیفه‌تی به‌لێنده‌ر یاله‌لایه‌ن ده‌زگا جی به‌جی‌کاره‌کانیسه‌وه یا به‌لێنده‌ره‌کانی ناوخۆ یاییانی و سه‌ره‌رشتی کردنی جی به‌جی کردن و به‌دواداچوونیان.

۵- ته‌قه‌لادانی مسۆگه‌رکردنی تۆوی پوختکراوو سه‌مادی کیمیایوی و قه‌له‌چۆکه‌ر (مبیدات) و دابینکردنی ده‌رمان و گرتنه‌به‌ری ئه‌ورپ و شوێناه‌ی زیاد کردنی به‌ره‌م و پوختکردنی مسۆگه‌ر ده‌که‌ن.

ماده‌ی سێ یه‌م:

۱- وه‌زیر: سه‌روۆکی بالای وه‌زاره‌ته و به‌رپرسیاری یه‌که‌می جی به‌جی کردنی سیاسه‌ته‌که‌ی و سه‌ره‌رشتی جی به‌جی کردنی یاساو په‌یره‌وو رتیمایی یه‌کانه تیادا و هه‌ر له‌ویشه‌وه بریار و فه‌رمانه‌کان له‌ چوارچێوه‌ی ئه‌رکه‌کانی وه‌زاره‌ت و دام و ده‌زگا و ده‌سه‌لاته‌کانی و گشت کاروباره ئیاداری و هونه‌ری یه‌کان له‌چوارچێوه‌ی ئه‌م یاسایه‌ویاسا ره‌چاوکراوه‌کانی تردا ده‌رده‌چن بۆیسی هه‌یه به‌شیک له‌ ده‌سه‌لاته‌کانی به‌بریکاری وه‌زاره‌ت و به‌رتۆه‌به‌ره گشتی یه‌کان و سه‌روۆکه‌کانی دایه‌ره سه‌ره‌کی یه‌کان له‌وه‌زاره‌تدا بسپێری له‌به‌رامبهر نه‌نجوو مه‌نی وه‌زیرانی‌شدا به‌و ئیعتیباری ئه‌ندامێکی هاوبه‌شیتی به‌ر پرسیاره.

۲- بریکاری وه‌زاره‌ت ئه‌و ئه‌رکانه به‌جی دینی که وه‌زیر پێ یانی ده‌سپێری.

ماده‌ی چواره‌م:

دام و ده‌زگا‌کانی مه‌ل‌به‌ندی وه‌زاره‌ت و به‌رتۆه‌به‌رتی یه‌ گشتی یه‌کانی به‌م جوۆه ده‌بی:

۱- نووسینگه‌ی وه‌زیر.

۲- نووسینگه‌ی بریکاری وه‌زاره‌ت.

۳- به‌رتۆه‌به‌رتی ی گشتی دیوان.

۴- به‌رتۆه‌به‌رتی ی گشتی ی زهوی وزاری کشت وکالی.

۵- به‌رتۆه‌به‌رتی ی گشتی کاروبار و خزه‌تگوزاری و کشت وکالی.

۶- به‌رتۆه‌به‌رتی ی گشتی ی ئاودیری و به‌ریه‌سته‌کان.

۷- به‌رتۆه‌به‌رتی ی گشتی سامانی ئاژۆل و ته‌ندروستی ی ئاژۆل.

- ۸- بەرتۆه بەرتیتی ی گشتی ی تووتن.
 ۹- کۆمپانیای هه لکه ندنی بییری ئیرتوازی ومه لبه نده کانی لیکۆلینه وه ی پراکتیکی ی کشت وکال.
 ۱۰- بەرتۆه بەرتیتی یه گشتی یه کانی کشت وکال وئاودتیری له پارتیزگاکانی هه رتیدا.

مادده ی پینجم:

هه ره کۆ له بهرتۆه بهرتیتی یه گشتی یه کان مووچه خوژیک به پله ی بهرتۆه بهری گشتی سه روکایه تیی ده کا که باو ده رنامه یه کی زانکۆی هه بی و له کارمه ندان وپسپۆرانیش بی.

مادده ی شه شه م:

- ۱- وه زیر بۆی هه یه دهسته ولیزنه ی هه میشه یی یه کانی بۆ جی به جی کردنی نه رکینکی دیاری کراو پیک بیتی.
 ۲- دام ده زگا کانی وه زاره ت و نه رک و ده سه لاته کانی بهرتۆه بهرتیتی یه گشتی یه کان و بهرتۆه بهرتیتی یه کانیان و دهسته ومه لبه نده کان به په یه رو پیک ده ستانیشان ده کرتین.
 ۳- وه زیر بۆی هه یه له کاتی پتووستدا وله چواچتۆه ی بهرتۆه بهرتیتی یه کاندای لۆ (شعبه) پیک بیتی.

مادده ی چه وته م:

گشت مافه کانی نه و دام و ده زگا یانه ی له وه بهر به وه زاره تی کشت وکال وئاودتیری ی ناوه ندی یه وه به سترابونه وه، ده بنه مافی وه زاره تی کشت وکال وئاودتیری ی هه رتیم.

مادده ی هه شه ته م:

ده بی وه زیره په یوه نده داره کان حوکه کانی نه م یاسایه جی به جی بکه ن.
 مادده ی تۆیه م: نه م یاسایه له رۆژی بلاو کردنه وه یه وه له رۆژنامه ی ره سمیدا کاری پت ده کری.

نه ژاد احمد عزیز ناغا

و/سه روکی نه نجوومه نی نیشتمانیی کوردستانی عیراق

«هۆیه کانی ده رکردنی نه م یاسایه»

له بهر نه وه ی هه رتیمی کوردستانی عیراق له دیر زه مانه و ناوچه یه کی کشت وکالی بووه به مه بهستی په ره پیدانی به ره می کشت وکال و ناژه ل و بایه خدان به سه رچاوه کانی ناوو

به پروژه‌ه‌کانی ناودیری له هه‌رت‌مدا په‌رد‌پ‌ئ‌دان‌یان به نامانجی زیاد کردنی به‌ره‌م وچاک‌کردنی جو‌ری وگه‌شه‌پ‌ئ‌کردنی به‌ره‌می کشت وکال وناژده‌ل که‌باش‌ترین شی‌وه‌ی به‌کاره‌یتانی توانای مادی و‌مر‌ویی له‌هه‌رت‌مدا به‌دی بیت‌نج و به‌نیازی سازدانی بارود‌و‌ختیکی گونجاو بو‌ناو‌ده‌دان‌کردنه‌وه‌ی گوند وشارو‌چکه ویران‌کراو‌ده‌کانی کوردستان و‌بو به‌دی‌ه‌یتانی خود‌کیفایه‌تی (ئیکت‌یفای ذاتی) له‌ئ‌ستادا له‌به‌ره‌مه‌یتانی کشت وکال و ناژده‌ل‌داو‌هاندانی دان‌یشت‌وو‌انی ئه‌و‌گوندانه‌که‌بگه‌رت‌نه‌وه‌بو‌ناو‌چه‌کانیان و بیان بو‌و‌رت‌ینه‌وه‌ده‌رعاتیان ت‌یدا‌بکه‌نه‌وه‌ئ‌ینجا له‌به‌ر‌پ‌ئ‌که‌هاتنی ئه‌نجو‌ومه‌نی و‌ه‌زیرانی هه‌رت‌می کوردستانی ع‌یراق و‌دامه‌زاندنی و‌ه‌زاره‌تی کشت وکال وناو‌د‌یری، ئه‌م‌یاسایه‌ده‌رکرا.